

Het is te begrijpen, dat VAN DONGEN (1959) zich keert tegen het verschijnen van proefschriften in het Engels of een andere moderne taal, in plaats van in het Nederlands. Een zeer betreurenswaardig verschijnsel is ook de verontreiniging van de Nederlandse geneeskundige vaktaal met Engelse termen of anglicismen, ook daar waar het volkomen overbodig is.

Ik vraag mij echter af, of het feit van VAN DONGEN tot zijn ontboezeming heeft geleid, door hem wel juist geïnterpreteerd is. Zeker, de Utrechtse universiteit is gewend uit te nodigen tot de ambtsaanvaarding van nieuw benoemde hoogleraren, waarbij deze dan een redevoering „in de Nederlandse taal” zal houden. Maar dit heeft niets met het mogelijke gebruik van een andere moderne taal, zoals het Engels, te maken. Dit is blijkbaar een relict uit een nog niet zo heel lang geleden tijd, dat dergelijke oraties — zeker in de faculteit der letteren — zoals trouwens ook het onderwijs, in het Latijn werden gehouden. Terwille van niet-latinisten is men er toen blijkbaar toe overgegaan, dit erbij te vermelden, wanneer de nieuwe hoogleraar (niet in het Latijn, doch) in de Nederlandse taal zou oreren. Men kan hier dus op zijn hoogst slechts van conservatisme spreken.

En wat zouden de universiteiten zonder dat zijn?

Overigens ben ik het van harte met VAN DONGENS uitspraak eens: *wie zijn taal niet eert, is zijn land niet weerd*.

Literatuur: DONGEN, J. A. VAN (1959) *Ned. T. Geneesk.* 103, 1134.

Amsterdam, 26 mei 1959

G. A. LINDEBOOM

Het doet mij veel genoeg, dat Prof. LINDEBOOM mijn opvattingen omtrent het gebruik van onze taal deelt. Wat zijn opmerking aangaande de Utrechtse traditie betreft, moge ik verwijzen naar mijn onderschrift bij het ingezonden stuk van collega MANSSENS.

Amsterdam, 5 juni 1959

J. A. VAN DONGEN

Collega VAN DONGEN uit zijn afkeuring over het feit, dat zoveel Nederlandse proefschriften in het Engels verschijnen.

Met de strekking van zijn betoog, dat een Nederlands proefschrift in het algemeen in het Nederlands dient te worden geschreven, kan ik het wel eens zijn, al zullen er gevallen overblijven waarin een zo gespecialiseerd onderwerp wordt behandeld, dat men mag aannemen, dat slechts een betrekkelijk kleine internationale kring in staat zal zijn, de inhoud daarvan met de vereiste deskundige belangstelling te genieten. Dat men voor zulk een onderwerp een andere taal kiest, waardoor het geschrevene buiten ons nu eenmaal kleine taalgebied ook voor anderen toegankelijk wordt, is te begrijpen, zoals BAX (1959) ook stelt ten opzichte van de in het *Archivum chirurgicum neerlandicum* gepubliceerde artikelen.

De ontboezeming van VAN DONGEN werd hem naar zijn eigen woorden echter in de pen gegeven door de uitnodiging tot bijwoning van de ambtsaanvaarding van een pasbenoemde hoogleraar.

Naar ik meen is zijn ergernis over de zin, dat deze zou worden gehouden „in de Nederlandse taal”, niet gemotiveerd. Deze formule heeft immers niet de betekenis, dat de nieuwe hoogleraar gearzeld heeft tussen Nederlands, Engels, of een andere moderne taal, maar deze stamt uit de tijd, dat de inaugurele oraties in het Latijn werden gehouden. Toen men deze gewoonte gaandeweg liet varen was dat een bijzonderheid, die afzonderlijke vermelding verdiende.

Met de hardnekkigheid, waarmee de aanhef van officiële stukken (denk aan de plechtige bewoordingen waarmee een nieuwe Wet in het *Staatsblad* wordt ingeleid) zich pleegt te handhaven, wordt deze zin, die als een geijkte formule kan worden beschouwd, dan ook nog steeds bij de uitnodiging

tot bijwoning van een inaugurele oratie gehandhaafd. Hierin kan dus geen reden tot ergernis gelegen zijn: het is juist de overtuiging van de waarde der Nederlandse taal en het goede recht daarvan tegenover het Latijn, dat deze zin werd geschreven, zodat ik vertrouw, dat VAN DONGEN voortaan van de invitatie tot bijwoning van een oratie zal kunnen kennis nemen zonder zich te ergeren.

Literatuur: BAX, H. R. (1959) *Medisch Contact* 14, 338.

Utrecht, 3 juni 1959

M. A. VAN MELLE

Collega VAN MELLE zij ook verwezen naar mijn onderschrift bij het ingezonden stuk van collega MANSSENS. Ik houd van traditie, doch men dient daarmee te breken wanneer deze aanleiding geeft tot misverstand. Het doet mij genoeg, dat VAN MELLE het overigens eens is met de strekking van mijn betoog.

Amsterdam, 15 juni 1959

J. A. VAN DONGEN

Collega VAN DONGEN poneert in zijn ingezonden stuk de stelling: „Wanneer een Nederlander aan een Nederlandse universiteit of hogeschool de doctorstitel wil verwerven, moet het werkstuk daarvoor — het heet ook proefschrift — in de landstaal gesteld zijn”. Argumenten voor deze stelling worden helaas door de schrijver niet aangevoerd.

Deze opvatting acht ik onjuist, en wel op grond van de volgende overwegingen:

1. Wetenschap heeft een internationaal karakter, hetgeen inhoudt, dat wetenschappelijke publikaties voor een internationaal publiek toegankelijk moeten zijn.

2. Een proefschrift is een wetenschappelijke publikatie, derhalve dient een proefschrift voor een internationaal publiek toegankelijk te zijn, hetgeen meebrengt, dat een proefschrift niet in het Nederlands dient te verschijnen doch in een internationaal verstaanbare taal, bv. Engels.

Het enige betwistbare punt in deze argumentatie is de vraag of een proefschrift inderdaad een *wetenschappelijke* publikatie is. In feite is dit helaas vaak niet zo; in de gevallen waarin de inhoud van het proefschrift geen enkele bijdrage aan de wetenschap levert, is het gebruik van een taal met een beperkt taalgebied, bv. Nederlands, dus gerechtvaardigd. (Het is duidelijk, dat deze opmerking geen enkele kritiek op de Nederlandse taal inhoudt).

In al die gevallen waarin de inhoud van het proefschrift wel een wetenschappelijke bijdrage vormt, is publikatie in het Engels m.i. gewenst, ook indien men van mening is, dat een proefschrift geen officiële publikatie is en de inhoud ervan later in een internationaal vakblad wordt opgenomen. Dat in bepaalde omstandigheden een dergelijk proefschrift, bv. door te hoge vertaalkosten, toch in het Nederlands verschijnt, is slechts te betreuren.

De heer VAN DONGEN is tot een zekere concessie bereid, blijkend uit het volgende: „Wanneer een proefschrift zo belangrijk is, dat het wereldkundig gemaakt dient te worden, kan het naast de dissertatie in het Nederlands, als boek in een vreemde taal verschijnen”. Wij zouden deze stelling willen omkeren: Wanneer een proefschrift te onbelangrijk is om wereldkundig te worden gemaakt, kan het behalve als dissertatie in het Nederlands, als boek in een vreemde taal (bv. in het Tibetaans) verschijnen.

Het is overigens treffend, te constateren, hoe de principiële ijveraar voor de landstaal (deze benaming is niet onvriendelijk bedoeld), collega VAN DONGEN, zijn korte artikel van een kwart bladzijde, na te hebben vastgesteld: „Wie zijn taal niet eert, is zijn land niet weerd”, beëindigt met de dóór en dóór Nederlandse uitdrukking: „Caveant promovendi, caveant promotores”.

Resumerend kunnen wij zeggen, dat de vraag „Engels of Nederlands?” principieel neerkomt op: „Science, or no science, that's the question” In de praktijk zal deze keuze echter vaak bepaald worden door de dóór en dóór „Nederlandse” uitdrukking: „Poen, of geen poen, dat is de vraag”.

Leiden, 6 juni 1959

J. G. DEFARES

Collega DEFARES beklagt zich, dat ik voor mijn principe geen argumenten heb aangevoerd. Dit kan en behoeft ook niet te worden bewezen, het is een gevoelskwestie.

Dat wetenschap een internationale aangelegenheid is en dat er belangrijke en onbelangrijke dissertaties zijn, is bekend, doch dit alles heeft niets te maken met het in mijn ingezonden stuk voorgestane beginsel.

En dan de steen des aanstoots: „Caveant promovendi, caevant promotores” (naar analogie van „caveant consules” enz.). Wanneer ik ijver voor proefschriften in het Nederlands, wil dit geenszins zeggen, dat men geen vreemde woorden, uitdrukkingen en citaten zou mogen toepassen.

Ook de „poen” vormt geen kwestie. Een uittreksel van het proefschrift met de kern waarom het gaat, als artikel in een buitenlands tijdschrift geplaatst, krijgt men nog betaald ook.

Amsterdam, 15 juni 1959

J. A. VAN DONGEN

HET SYNDROOM VAN WAARDENBURG IN HET BUITENLAND

Naar aanleiding van de mededeling van Prof. VAN LOGHEM (1959) onder Buitenland, dat dit syndroom nu ook in Engeland is beschreven, is het wellicht van belang te vermelden, dat onlangs vier gevallen uit Denemarken werden gepubliceerd (ARNVIG 1959). In drie gevallen was het erfelijk, met verschillende expressiviteit bij de familieleden, één geval was solitair. Voor mij was het opmerkelijk, dat bij de beschreven patiënten zich ook een man bevond die de witte haar-„lok” op de kruin van zijn hoofd had, in plaats van op zijn voorhoofd, zoals ik zelf ook vond bij de goed horende vader van een typisch doof „waardenburg-kind”, in 1957 in dit *Tijdschrift* beschreven. In Zwitserland zijn reeds eerder enkele gevallen gepubliceerd (BISCHLER 1955; KLEIN 1950).

Literatuur: ARNVIG, J. (1959) *Acta genet.* **9**, 41. — BISCHLER, V. (1955) *Rev. suisse Zoologie* **62**, 83. — KLEIN D. (1950) Albinisme partiel (leucisme) avec surdi-mutité, blépharophimosis et dysplasie myo-ostéo-articulaire. *Helv. paediat. Acta* **5**, 38. — LOGHEM, J. J. VAN (1959) Een familie met Waardenburgs syndroom. *Ned. T. Geneesk.* **103**, 1232. — WILDERVANCK, L. S. (1957) Doofstomme kinderen met het syndroom van Waardenburg-Klein. *Ned. T. Geneesk.* **101**, 1120 en 1367.

Groningen, 6 juni 1959

L. S. WILDERVANCK

VACCINIA VAN DE OGEN

De aanvullende ingezonden mededeling van collega VAN HERWAARDEN dwingt mij, enkele opmerkingen te maken en een vraag te stellen.

Indien men een primo-vaccinatie tegelijkertijd combineert, afhankelijk van de leeftijd, met de inspuiting van 2 tot 6 ml 16 pct hyperimmuun vaccinia-gammaglobuline (in de hoop een postvaccinale encephalitis te voorkómen), ontwikkelt zich merkwaardigerwijze na 8–10 dagen toch een koepokziekte, waarbij de duur van de koorts en de ernst van de huidafwijking geheel gelijk is aan die van personen, die een primo-vaccinatie hebben ondergaan en niet aan deze eventueel profylactische ingreep werden onderworpen.

Wij konden deze ervaring bevestigen bij tientallen primo-vaccinaties, waarbij de toediening van vaccinia-gammaglobuline noodzakelijk werd geacht.

Vaccinia van de ogen bij nimmer geënte contactpersonen van koepoklijders is geheel gelijk te stellen aan de reactie, die volgt op een opzettelijke primo-vaccinatie. Indien de cornea niet is aangetast, duren de koorts en de afwijking in oog en oogleden niet langer dan bij een patiënt na een kunstmatige primo-vaccinatie.

Hoe is het te verklaren, dat de toediening van vaccinia-gammaglobuline op een, door collega VAN HERWAARDEN niet nader aangeduide ziektedag, toch nog een gunstige invloed zou kunnen hebben gehad op het beloop van de reeds uitgebroken vaccinia van het oog van zijn patiënt?

Literatuur: VAN HERWAARDEN, A. (1959) Vaccinia van de ogen. *Ned. T. Geneesk.* **103**, 1027.

Amsterdam, 13 mei 1959

J. E. MINKENHOF

De door collega MINKENHOF genoemde ervaring ten aanzien van de ongestoorde ontwikkeling van de koepokpuist bij gelijktijdige toediening van vaccinia-gammaglobuline was ons bekend uit de bevindingen, in de laatste jaren opgedaan bij duizenden Nederlandse militairen. Het gaat echter in de door ons bedoelde gevallen niet om de voorkoming of genezing van vacciniapuisten op de oogleden, maar om de verhindering van verdere uitbreiding van de aandoening (membraneuze conjunctivitis, keratitis en intra-oculaire ontsteking). Het is juist deze uitbreiding die zulke ernstige blijvende gevolgen voor het oog kan hebben (CRONE 1959).

De ervaring, elders opgedaan bij de behandeling van eczema vaccinatum en vaccinia progressiva (o.a. KEMPE 1956) waar ook het tegengaan van de uitbreiding door toediening van vaccinia-gammaglobuline het uitgangspunt was, bracht ons ertoe, in dit ernstige geval van vaccinia van de ogen gammaglobuline toe te dienen.

Ook zonder dat een bepaalde therapie theoretisch verklaarbaar of door proeven op dieren onomstotelijk is bewezen, is men in de kliniek bij ernstige aandoeningen gerechtigd, deze behandelingswijze toe te passen, indien daarmee in gelijksoortige omstandigheden succes is behaald.

Tenslotte vermelden wij, dat de toediening op de 8e ziektedag plaatsvond, hetgeen niet met zoveel woorden werd vermeld, maar uit de verstrekte gegevens wel kon worden afgeleid.

Literatuur: CRONE, R. A. (1959) Vaccinia van de ogen. *Ned. T. Geneesk.* **103**, 660. — KEMPE, (1956) *Pediatrics* **18**, 177.

Amsterdam, 11 juni 1959

A. VAN HERWAARDEN,

H. F. STALLMAN

VULVA-ECZEEM DOOR WASMIDDELEN?

MEV. DE LEVIE-FRANKENHUIS meent een aantal gevallen van vulva-eczeem te moeten toeschrijven aan het gebruik van Sunil als wasmiddel voor ondergoed, waarbij de parfumcomponent de schuldige zou zijn. Wanneer de patiënten op een vetzure zeep als wasmiddel overschakelden, zouden deze verschijnselen verdwijnen. De producent van Sunil heeft mij verzocht te onderzoeken, of deze ervaring incidenteel is, dan wel door meer artsen en huidartsen kan worden bevestigd.

De aangewezen methode om dit na te gaan leek mij een enquête-onderzoek onder de huidartsen, die dergelijke patiënten voor een deel onder behandeling krijgen en het best in staat zijn, zich in een gegeven geval een juist oordeel over deze afwijking te vormen. De vragen van de enquête luiden als volgt:

1. Is het uw indruk, dat deze afwijking het laatste jaar meer wordt waargenomen dan vroeger?